

Charta legitur, in devota considerationis examine profusa Christi beneficia, quibus ex sola miserationis sua dulcedine in opportunitatibus nos praevenit, & variis nos licet immeritos liberando periculis & dextra sua potentia contra nobis adversantium impetus, cum victoriosis successibus magnifice defendendo, ac aliis in tribulationibus & perplexitatibus quibus plurimum involuti fuimus, cum insperati superinfusione remedii consolando. Huic adjunctum erat Palatium antiqua Regum Angliæ habitatio à tempore S. Edwardi Confessoris, quod regnante Henrico Octavo igni fortuito deflagavit.

Fitz-Stephens.

Amplum sane & magnificum fuit hoc Palatium, ædificium eo ævo incomparabile cum antemurali & propugnaculis. Ejus enim reliquæ sunt Camera illa, in qua Rex, proceres, & magnates cum Comitibus Parliamentaria habentur, conveniunt, & proxima, in qua Comitibus inchoare soliti sunt majores, dicta Camera depicta S. Edwardi.

Proditio Fr. Catesby.

Quod, & quam cruentum, tetrum, atrox, perniciosum, diis hominibusque invisum flagitium feræ quædam hominum forma induta, architecto Francisco Catesby suffossione, & subjecta his ædificiis pyrii pulveris vi magna, in Principem, patriam, & omnes regni ordines nefando religionis obtentu nuper molirentur, animus meminisse horret, attonitusque stupet vel cogitare, in quam ineluctabiles tenebras, & luctificas clades florentissimum regnum ex improvise conjecissent. Sed quod in re leviori antiquus Poëta, nos in hac dolenter efferamus,

Excidat illa dies ævo, ne postera credant
Secula, nos certe taceamus, & obruta multa
Nocte tegi propria patiamur crimina gentis.

Westminsterhall.

His contigua est Aula Alba, in qua hodie Regiarum Curia. Cui subjuncta est Aula omnium maxima, quod totius Angliæ Prætorium. In hoc fora judiciaria constituuntur, scilicet Bancus Regius, Communia placita, Cancellaria; atque in locis circumvicinis Camera Stellata, Fiscus Regius, Curia pupillorum, Curia Ducatus Lancastriæ, &c. In quibus stans temporibus (Termes vocamus) quotannis causæ cognoscuntur. Cum ante Henrici Tertii tempora primæ justitiæ forum vatum esset, aulamque Regiam comitaretur. Verum ille in Charta Magna legem tulit, Communia Placita non sequantur Curiam nostram, sed teneantur in aliquo certo loco. Quod tamen sunt qui intelligunt, ut Communia Placita in suo seorsim foro jam inde & non in Banko Regio, ut prius, tractarentur. Hoc quod nunc habemus Prætorium Richardus Secundus extruxit, ut videre est ex ejus insignibus in saxo, & lacunaribus (cum Aulam vetustiore quam Guilielmus Rufus eo loci construxerat, diruisset) suæque habitationi dicavit, tunc enim Reges ipsi causas audire soliti. Sunt enim illi ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ, quorum os, ut habet Regius Scriptor, in judicio non errabit. Verum hoc Palatium postquam deflagavit anno MDXII desertum jacuit, & Henricus Octavus paulo post sedem Regiam ad ædes vicinas non ita pridem Cardinalis Wolfæi transtulit, quas White Hall vocant, id est, Aula alba. Domus hæc est vere Regia, hinc vivario, quod & alteram Regiam conjungit, S. James dictam ab Henrico VIII positam, illinc Tamisi conclusa. Hanc Poëta quidam Leuceum ab albedine dixit:

proverb. c. 16.

Regale subintrant

Leuceum reges (dederant memorabile quondam
Atria, quæ niveo candebant marmore, nomen)
Quod Tamisis, prima est cui gloria pascere cygnos
Lædeos, rauco pronus subterluit æstu.

In proximo prope The Mues, ita dictum, quod rei accipitrariæ olim dicatum, nunc Equile Regium est pulcherrimum, stat monumentum in memoriam pientissimæ Principis Eleonoræ ab Edwardo primo charissimo marito positum, statique ejus pietas sempiternis seculis consecranda. Illa enim filia Ferdinandi III Regis Castiliæ, Edw. I Angliæ Regi in uxorem data, cum illo in terram sanctam profecta, ubi cum ex infidiis, à Mauro quodam gladio venenato ille percussus esset, & medicorum remediis non tam allevaretur, quam alligaretur, novam atque inauditam, sed amore & pietate plenam illa adhibuit medelam: plagas enim mariti toxicoinfectas, quæ ipsius veneni vi claudi non poterant, lingua dietim lungebat, sugebatque humorem venenosum, sibi que liquorem dulcissimum. Cujus vigore, dicam verius fidei uxoris virtute, sic omnem materiam veneni attraxit, ut integratis vulnerum cicatricibus ille plene curatus, illa incolumis evaserit. Quid igitur hujus mulieris fide rariis audiri? quid mirabilius esse potest? ut uxoris lingua fide & dilectione maritali peruncta, venena à dilecto marito expulerit, quæ ab electo medico trahi non valuerunt: & quod plurima exquisitaque non effecerunt medicamenta, una uxoris pietas explevit. Hæc de Westmonasterio conjunctim cum Londino, (etsi, ut dixi, perse sit Civitas & jurisdictione sejuncta) quod perpetuis ædificiis ita sit conjuncta, ut una eademque civitas videatur.

The Mues. Charing Crosse. Pietas conjugalis. Rodericus Tolanus libro primo.

Ad Occiduum etiam urbis partem alia pulchra ædificiorum ferie procurunt suburbia Holburn, sive potius Oldborn, in quibus sunt Juris Municipalis studio collegia nonnulla dicata, & Episcoporum Eliensium habitatio Episcopis digna, quam Ioanni de Hotbam Eliensi Episcopo sub Edwardo Tertio debent. Ad Septentriones item accreverunt suburbia in quibus Iordanus Briset vir pius & bene nummatus Domum Militibus Hospitalis S. Ioannis Hierosolymis construxit, quæ in magnam amplitudinem instar Palatii excrevit, Ecclesiamque habuit perpulchram, turrimque sacram tanta elegantia in altum extructam, ut urbi fuerit, dum stetit, ornamento singulari. Hi prima institutione tam fuerunt demissi, dum pauperes, ut eorum Præfectus diceretur, Servus Servorum pauperum Hospitalis Hierosolymis, uti Templariorum, qui paulo post exorti. Humilis minister Pauperum Militum Templi. Adeo tamen pietate & virtute militari res eorum per pios Principes & privatos ex hoc humili gradu surrexit, ut copiis circumfluxerint longe maximis. Habuerunt enim hi circa annum MCCXL in Orbe Christiano novemdecim millia prædiorum sive Maneriorum, ut Templarii novem millia (quorum reditus in Anglia cesserunt postea etiam Hospitalariis) amplissimaque hæc fortunæ viam ad magnos honores ita munierunt, ut eorum Prior in Anglia Primus Baro censeretur, & omnium rerum abundantia honorifice circumflueret, donec Henricus VIII pravis usus consiliis horum latifundia sibi arripuerit, ut etiam monasteriorum, quæ piissimo instituto ad Dei gloriam consecrata, &

Holborne.

S. Iohannis Hospitalarii.

Templarii.

Matthæus Paris.